

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Evou Lukotkovou v právní věci žalobce: **Mgr. V. O.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 20. 9. 2013, č. j. 500 712 340/315-AHO,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalované ze dne 26. 4. 2013, č. j. byl přiznán žalobci ode dne 12. 1. 2013 starobní důchod dle ust. § 29 odst. 1 písm. e) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění ve znění pozdějších předpisů (dále též „zdp“) a s přihlédnutím k článku 15 Smlouvy mezi Českou republikou a Ukrajinou č. 29/2003 Sb. m. s., o sociálním zabezpečení (dále též „Smlouva“) ve výši 1.862 Kč měsíčně.

Proti rozhodnutí podal žalobce námitky ze dne 8. 8. 2013, které byly doručeny žalované dne 12. 8. 2013. Rozhodnutím žalované ze dne 20. 9. 2013, č. j. byly námitky

zamítnuty a citované rozhodnutí žalované ze dne 26. 4. 2013 bylo potvrzeno. Rozhodnutí o námitkách žalobce je předmětem soudního přezkumu.

Žalobce v žalobě ze dne 20. 11. 2013 doručené Krajskému soudu v Brně dne 20. 11. 2013 nesouhlasil s rozhodnutím, neboť žádal zápočet doby ode dne 12. 4. 1999 do dne 31. 3. 2003, kdy pracoval v České republice, odváděl pojistné a ukrajinský nositel nemohl pojištění převzít, neboť na Ukrajině pobírá výsluhový důchod. O této skutečnosti byla žalovaná informována. Postup a rozhodnutí žalované považoval za nesprávný, jestliže žalovaná retroaktivně používá Smlouvu, což je v rozporu s požadavkem legitimního očekávání a právní jistoty, jak je zakotveno v Ústavě ČR (např. nálezný Pl. ÚS 44/2002 ze dne 24. 6. 2003). Pokud se žalovaná bude řídit retroaktivitou, měly by mu být vráceny platby pojistného za dobu, kterou nelze započítat do doby pojištění pro výpočet starobního důchodu. Navrhl proto zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci správnímu orgánu, popř. vynesení rozsudku, jímž bude žalované uloženo vrátit platby odvedeného pojištění za období ode dne 12. 4. 1999 do dne 31. 3. 2003.

Žalovaná v písemném vyjádření ze dne 9. 12. 2013 se neztotožnila s žalobními námitkami. Uvedla, že žalobce má státní příslušnost Ukrajina, dne 12. 12. 2012 podal žádost o starobní důchod s účinností ode dne 12. 1. 2013. Uvedl, že je poživitelem výsluhového důchodu z Ukrajiny jako voják z povolání ode dne 8. 9. 1992. Ode dne 12. 4. 1999 pracoval u firmy HORIOZ, s.r.o. Brno. Ode dne 7. 4. 2004 mu bylo uděleno rozhodnutím Policie ČR č. j. SCPP 1717/CB-III-2004 povolení k trvalému pobytu, což je doloženo dokladem. Uvedené zjištění je podstatné pro následné posouzení předmětné věci. Smlouva mezi Českou republikou a Ukrajinou o sociálním zabezpečení vstoupila v platnost dnem 1. 4. 2003. Měl-li žadatel ke dni 1. 4. 2003 trvalý pobyt v České republice, budou veškeré doby pojištění získané před tímto datem podle ukrajinských právních předpisů považovány za české doby pojištění a naopak, měl-li žadatel ke dni 1. 4. 2003 trvalý pobyt na Ukrajině, budou veškeré doby pojištění získané před tímto datem podle českých právních předpisů považovány za ukrajinské doby pojištění. Teprve ode dne vstupu Smlouvy v platnost bude doba pojištění hodnocena tou smluvní stranou, podle jejíž předpisů byla získána. Pokud občan získá celou dobu pojištění potřebnou pro nárok na důchod v jednom ze smluvních států, přiznává mu tento stát důchod výhradně podle svých právních předpisů. V případě, že doba pojištění získaná podle právních předpisů jednoho smluvního státu nebude dostačující pro vznik nároku na důchod, budou se pro nárok brát v úvahu i doby odpovídajícího pojištění získané ve druhém smluvním státě. Oba smluvní státy pak budou poskytovat tzv. dílčí důchod, každý ve výši, která odpovídá době pojištění získané podle jeho právních předpisů. Vzhledem k tomu, že celková doba pojištění získaná v druhém smluvním státě musí být podle Smlouvy delší než jeden rok, bude možné získat nárok na dílčí důchod až po jednom roce trvání Smlouvy. Nepřevzal-li ukrajinský nositel pojištění dobu pojištění odpracovanou v ČR před platností Smlouvy, tj. za období ode dne 12. 4. 1999 do dne 31. 3. 2003, protože žalobce již pobírá výsluhový důchod na Ukrajině, pro výši českého důchodu nelze přihlídnout k dobám pojištění získaným v ČR do dne 31. 3. 2003 podle platné Smlouvy. Žalovaná postupovala zcela správně, pokud zanesla do OLDP pro výpočet dobu pojištění získanou na území ČR až ode dne platnosti smlouvy, tj. ode dne 1. 4. 2003 a z ukrajinské doby jen dobu potvrzenou ukrajinským nositelem pojištění. Doba pojištění žalobce byla v OLDP hodnocena na podkladě potvrzení ukrajinského nositele pojištění, jenž potvrdil dobu ode dne 30. 5. 1969 jen do dne 7. 9. 1992, a na podkladě českých dokladů - evidenčních listů v době zaměstnání žalobce, které má žalovaná k dispozici. Samotné hodnocení doby pojištění spadá dle Smlouvy

výhradně do kompetence Penzijního fondu Ukrajiny a ČSSZ není oprávněna požadovanou dobu pojištění sama započítat v rozporu se zněním Smlouvy. S tímto požadavkem proto by měl žalobce se obrátit na ukrajinského nositele pojištění, nikoliv na žalovanou. Případné vrácení částky odvedené na pojistném nelze řešit v rámci tohoto přezkumného řízení.

Žalobcem uvedený odkaz na nález Ústavního soudu není v dané věci akceptovatelný, neboť pojem legitimní očekávání je zde použit ve vztahu k výkladu zákona o konkurzu a vyrovnání, konkrétně u věřitele, že jeho pohledávka vůči dlužníkovi bude realizována.

Z výše uvedených důvodů nebylo možno žalobě vyhovět, tato byla shledána nedůvodnou, proto žalovaná navrhla její zamítnutí.

Krajský soud v Brně ze správního spisu seznal tyto podstatné skutečnosti:

Žalobce podal dne 12. 12. 2012 žádost o starobní důchod, přičemž o jeho přiznání požádal ode dne 12. 1. 2013. Podle rozhodnutí Policie ČR, Oblastní ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie, Oddělení cizinecké policie ČR ze dne 7. 4. 2004, č. j. SCPP 1717/CB-III-2004 bylo jmenovanému podle ust. § 67 zákona č. 326/1999 Sb. uděleno povolení k trvalému pobytu na území České republiky. Ode dne 8. 9., 1992 pobíral výsluhový důchod z Ukrajiny jako voják z povolání (viz strana 3 tiskopisu „žádost o starobní důchod“). Z obsahu spisu je dále zřejmé, že žalovaná disponovala tzv. přehledem údajů o organizaci z kmenových evidencí potvrzující, že žalobce pracoval u firmy Horioz, s.r.o. ode dne 12. 4. 1999 do 31. 12. 2008 a ode dne 1. 1. 2009 doposud.

Dne 26. 4. 2013 vydala žalovaná rozhodnutí, přiznala jmenovanému ode dne 12. 1. 2013 starobní důchod podle ust. § 29 odst. 1 písm. e) zdp s přihlédnutím k článku 15 Smlouvy ve výši 1.862 Kč měsíčně. Odůvodnění rozhodnutí obsahovalo, způsob výpočtu základní a procentní výměru dávky důchodového pojištění. Ve spise je dále založen osobní list důchodového pojištění ze dne 15. 4. 2013 a doklad o výpočtu dávky. Proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 4. 2013 podal žalobce dne 12. 8. 2013 námitky, nesouhlasil s výši přiznaného starobního důchodu s tím, že jelikož ukrajinský nositel pojištění nemohl převzít dobu pojištění v České republice za období ode dne 12. 4. 1999 do 31. 3. 2003, mělo být k této době pojištění přihlédnuto v České republice.

Právní názor Krajského soudu v Brně:

Žaloba byla podána včas (ust. § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s.ř.s.“), osobami oprávněnými (ust. § 65 odst. 1 s.ř.s.), žaloba je přípustná (ust. § 65, § 68, § 70 s.ř.s.).

Žaloba byla přezkoumána v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházející jeho vydání, přičemž soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (ust. § 75 odst. 1, 2 s.ř.s.).

Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání za splnění zákonných podmínek dle ust. § 51 odst. 1 s.ř.s.

Pokud jde o žalobní námitky, jejich obsahem bylo v podstatě tvrzení, že výše starobního důchodu je vypočtena nesprávně. Žalovaná v posuzovaném případě aplikovala článek 14, článek 15, článek 39 odst. 4 Smlouvy mezi Českou republikou a Ukrajinou o sociálním zabezpečení, která vstoupila v platnost dnem 1. 4. 2003 publikovaná pod č. 29/2003 Sb., podle níž jsou upraveny vzájemné vztahy mezi oběma státy v oblasti sociálního zabezpečení. Podle článku 39 odst. 4 *„doby pojištění získané podle právních předpisů smluvních stran, jejich občany ke dni vstupu této Smlouvy v platnost budou považovány za doby pojištění té smluvní strany, na jejímž území měl občan k uvedenému datu, nebo naposledy před tímto dnem trvalý pobyt“*. Článek 39 odst. 4 Smlouvy je přechodným ustanovením, jež má zajistit kontinuitu s předchozím smluvním instrumentem, který se uplatňoval ve vztazích sociálního zabezpečení s Ukrajinou. Toto ustanovení zachovává v podstatě pro doby pojištění získané podle právních předpisů smluvních stran jejich občany ke dni vstupu smlouvy v platnost, tzv. teritoriální princip své předchůdkyně, tj. Dohody mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o sociálním zabezpečení (publikovaná pod č. 116/1960 Sb.), podle níž (srov. čl. 4 odst. 1 Dohody): *„při přiznávání důchodů a jiných dávek se plně započítává doba zaměstnání na území obou smluvních stran, včetně doby zaměstnání upravující k přiznání důchodů za výhodnějších podmínek a ve vyšší výměře. Při tom orgány sociálního zabezpečení započítávají dobu zaměstnání, jakož i dobu jiné jemu na roveň postavené činnosti jak ve svém, tak i ve druhém státě bez ohledu na to, jaká část požadované doby zaměstnání připadá na práci v každém z těchto států“*.

Podle článku 14 Smlouvy pak platí, že *„závisí-li podle právních předpisů jedné smluvní strany vznik zachování nebo obnovení nároku na důchod na existenci nebo získání určitých dob pojištění, musí instituce této smluvní strany, v nezbytném rozsahu, přihlédnout i k existenci nebo dobám odpovídajícího pojištění získaným podle právních předpisů druhé smluvní strany za podmínky, že se nepřekrývají“*.

Článek 15 Smlouvy stanoví, že *„pokud nárok na důchod podle právních předpisů smluvní strany může vzniknout pouze s přihlédnutím k dobám pojištění získaným podle právních předpisů druhé smluvní strany, pak instituce první smluvní strany:*

- a) *vypočte výši důchodu, který by náležel, kdyby všechny doby pojištění získané podle právních předpisů obou smluvních stran byly získány podle jejich právních předpisů,*
- b) *na základě výše vypočtené podle písmene a) tohoto článku poté stanoví skutečnou výši dílčího důchodu určeného k výplatě podle poměru dob pojištění získaných podle právních předpisů první smluvní strany k celkové době pojištění získané podle právních předpisů obou smluvních stran.“*

Podle článku 13 Smlouvy *„jsou-li podle právních předpisů jedné smluvní strany splněny podmínky nároku na důchod i bez přihlédnutí k dobám pojištění získaným podle právních předpisů druhé smluvní strany, stanoví příslušná instituce první smluvní strany důchod výlučně na základě dob pojištění získaných podle jejich právních předpisů“*.

Doby započtené podle článku 39 odst. 4 Smlouvy mají tak význam nejen pro vznik nároku na důchod, ale i pro jeho výši (pro stanovení procentní sazby výpočtového základu podle ust. § 33 odst. 2 zdp).

Optikou tohoto náhledu je proto zřejmo, že postup žalované nevybočil z rámce zákonem stanovených právních hledisek. Článek 18 Smlouvy pak stanoví, že „*pro výpočet důchodu instituce každé ze smluvních stran stanoví průměrný výdělek nebo vyměřovací základ pouze za doby pojištění získané v souladu s jejími právními předpisy*“. Toto ustanovení je zcela logické, neboť výdělek dosažený v jiném státě nelze už pouze pro disparitu kupní síly, kurzové rozdíly během času apod. vůbec srovnávat. Pro účely výpočtu osobního vyměřovacího základu žalovaná správně poukazuje na to, že v takovém případě je na místě doby získané v jiném státě pro účely zjištění vyměřovacího základu vyloučit. V daném případě tedy doba pojištění získaná podle ukrajinských právních předpisů v rozhodném období dle § 16 zdp, kterou ukrajinský nositel pojištění potvrdil, tedy doba pojištění v období ode dne 1. 1. 1986 až do dne 7. 9. 1992, se v rozhodném období pro stanovení výpočtového základu podle článku 18 Smlouvy a v souladu s ustanovením článku 7 Správního ujednání k provádění Smlouvy mezi Českou republikou a Ukrajinou o sociálním zabezpečení, které bylo publikováno pod číslem 96/2003 ve Sbírce mezinárodních smluv (dále též „správní ujednání“), vylučuje.

Jak již výše uvedeno, žalobce byl ke dni 1. 4. 2003 trvalým pobytem na Ukrajině, proto se veškeré doby pojištění získané před tímto datem podle českých právních předpisů považují za ukrajinské doby pojištění. Nepřevzal-li ukrajinský nositel pojištění však dobu pojištění odpracovanou v ČR před platností smlouvy, tedy za období ode dne 12. 4. 1999 do dne 31. 3. 2003, protože žalobce již pobírá výsluhový důchod na Ukrajině, pro výši českého důchodu nelze přihlídnout k dobám pojištění získaných v ČR do dne 31. 3. 2003 podle platné Smlouvy. Žalovaná správně proto argumentuje, že požadované období nemůže započítat pro nárok a výši českého důchodu nebyla-li sporná doba převzata a potvrzena ukrajinským nositelem. Postup žalované byl zcela v souladu se zákonem, pokud pro výpočet doby pojištění zanesla do osobního listu důchodového pojištění dobu pojištění získanou na území ČR až ode dne platnosti smlouvy, tj. ode dne 1. 4. 2003 a z ukrajinské doby jen dobu potvrzenou ukrajinským nositelem pojištění. Doba pojištění žalobce byla v OLDP hodnocena na podkladě potvrzení ukrajinského nositele pojištění a to doba ode dne 30. 5. 1969 do dne 7. 9. 1992, a na podkladě evidenčních listů o době zaměstnání žalobce, které měla žalovaná k dispozici.

Pokud se týká výpočtu dílčího starobního důchodu přiznaného žalobci ode dne 12. 1. 2013, pak kontrolou bylo zjištěno, že žalovaná výpočet důchodu provedla v souladu s ust. § 28, § 29 odst. 1 písm. e), § 32 odst. 2, § 33 odst. 1 a odst. 2, § 4 odst. 2, § 15 odst. 1 a § 16 zdp s přihlédnutím k ust. § 2 a 3 vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí ČR č. 324/2002 Sb.

Vzhledem k tomu, že žalobce se narodil dne 12. 7. 1950, činí jeho důchodový věk 62 a 6 měsíců. Důchodového věku tedy dosáhl dne 12. 1. 2013. České doby pojištění získal 3574 dnů (9 roků a 289 dnů) a 8502 dnů (23 roků a 107 dnů) na Ukrajině, potvrzených ukrajinským nositelem pojištění; celkem získal 12076 dnů (33 roků a 31 dnů) pojištění. Základní výměra starobního důchodu pro rok 2013 činí částku 2.330 Kč měsíčně. Skutečná základní výměra starobního důchodu byla stanovena takto: 3574 (česká doba)/12076 (celková doba); uvedený podíl byl vynásoben plnou výší základní výměry, která činí 2330 Kč. Skutečná základní

výměra starobního důchodu tak činí 690 Kč měsíčně $(3574/12076) \times 2330 = 690$ Kč měsíčně po zaokrouhlení.

Žalobce získal do dne vzniku nároku na starobní důchod 33 roků pojištění, výše procentní výměry (ust. § 34 odst. 1 zdp) činí do vzniku nároku 49,5 % výpočtového základu měsíčně $(33,0 \text{ roků} \times 1,5)$. Teoretická výše procentní výměry byla vypočtena jako 49,5 % z částky 7.999 Kč (výpočet dle ust. § 2 vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí ČR č. 324/2002 Sb. – viz odůvodnění napadeného rozhodnutí), po zaokrouhlení tak činí 3.960 Kč měsíčně. Procentní výměra důchodu s přihlédnutím k článku 15 Smlouvy byla stanovena: 3574 (česká doba)/ 12076 (celková doba); uvedený podíl byl vynásoben plnou výší procentní výměry, tj. 3.960 Kč. Skutečná procentní výměra starobního důchodu tak činí 1.172 Kč měsíčně $(3574/12076) \times 3960 = 1.172$ Kč měsíčně po zaokrouhlení. Celková výše starobního důchodu je součtem základní výměry a procentní výměry, tj. $690 \text{ Kč} + 1.172 = 1.862$ Kč měsíčně.

Požaduje-li žalobce vrácení částky odvedené na pojistné, nelze tuto záležitost řešit v přezkumném správním řízení, ale případný přeplatek na pojistném, způsob a podmínky jeho vrácení je třeba řešit dle zákona č. 589/1992 Sb.

Soud musel přisvědčit i názoru žalované, že žalobcem citovaný nálezný Pl. ÚS 44/02 ze dne 24. 6. 2003 není příslušný na projednávanou věc, neboť pojem legitimního očekávání je v něm použit ve vztahu k výkladu zákona o konkurzu a vyrovnání. Vzhledem ke shora uvedeným skutečnostem soud uzavírá, že v postupu a rozhodnutí žalované nebyly shledány právní či skutkové pochybnosti, proto ve smyslu ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. byla žaloba jako nedůvodná zamítnuta.

Žalobce ve věci samé nebyl úspěšný, žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení ze zákona, soud proto rozhodl tak, že žádnému z účastníků se nepřiznává náhrada nákladů řízení (ust. § 60 odst. 1, 2 s.ř.s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 18. června 2015

JUDr. Eva Lukotková, v. r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
Barbora Zachovalová